

Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi
(Birinci Seksiya)
«Kudrina Rusiya Federasiyasına qarşı» işi
(27790/03 nömrəli şikayət)

Məhkəmə qərarı

Strasburq, 21 iyun 2007-ci il

Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi (Birinci Seksiya), Palata ilə aşağıdakı tərkibdə iclas edərək:

X.L.Rozakis, Palatanın Sədri,

hakimlər:

L.Lukaides,

A.Kovler,

X.Hacıyev,

D.Şpilman,

S.E.Yebens

D.Malinverni

həmçinin Məhkəmə Seksiyasının Katibi S.Nilsenin iştirakı ilə bağlı qapılar arxasında 31 may 2007-ci il tarixdə iclas edərək göstərilən gün aşağıdakı qərarı qəbul etdi:

Prosedur 1. İş Avropa Məhkəməsində Rusiya Federasiyasının vətəndaşı Valentina İosifovna Kudrina (bundan sonra-ərizəçi) tərəfindən İnsan haqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında Konvensiyanın (bundan sonra-Konvensiya) 34-cü maddəsinə uyğun olaraq 3 iyul 2003-cü il tarixdə Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində (Avropa Məhkəməsi) Rusiya Federasiyasına qarşı qaldırılmış 27790/03 nömrəli şikayəti ilə başlamışdır.

2. Rusiya Federasiyası hakimiyyəti Rusiya Federasiyasının Avropa İnsan Haqları Məhkəməsindəki Səlahiyyətli nümayəndəsi P.A.Laptyevlə təmsil olunmuşdur.

3. Avropa Məhkəməsi 11 oktyabr 2005-ci il tarixdə ərizəçinin ərizəsinə baxılması barədə Rusiya Federasiyası hakimiyyətini rəsmi xəbərdar etmişdir. Konvensiyanın 29-cu maddəsinin 3-cü bəndinin müddəalarına uyğun olaraq Avropa Məhkəməsi şikayətin mahiyyəti üzrə baxılmasını şikayətin qəbul oluna bilməsi məsələsi ilə birlikdə baxılması barədə qərar qəbul etdi.

Faktlar

I. İşin halları

4. Ərizəçi 1954-cü ildə anadan olub, Novosibirsk şəhərində yaşayır.

5. Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsi ilə ərizəçinin Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyinə qarşı iddia tələbi təmin olunaraq, avtomobil əldə edilməsi üçün məqsədli hesablaşma çeki üzrə 138.967 rubl (təxminən 4.243 avro) pul kompensasiyası tutulmuşdur.

6. Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyası 17 fevral 2003-cü il tarixdə birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsini dəyişdirilmədən saxlamışdır.

7. İcra icraatı başlansa da, 3 iyul 2003-cü il tarixdə Moskva şəhəri Mərkəzi inzibati vilayət üzrə ikinci rayonlararası məhkəmə pristavlar xidməti şöbəsi Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyinə göndərməsi üçün icra vərəqəsini ərizəçiyə qaytarmışdır.

8. 14 avqust 2004-cü il tarixdə Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi ərizəçiyə 61.427 rubl 04 qəpik ödəmişdir.

9. 1 oktyabr 2004-cü il tarixdə Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin sədrinə Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsi və Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyası 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə bağlı nəzarət şikayəti ilə müraciət etmişdir.

10. 23 dekabr 2004-cü il tarixdə Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti nəzarət qaydasında Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsini və Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyası 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarını ləğv edərək, ərizəçinin tələblərini rədd etmişdir. Nəzarət instansiyası məhkəməsi qeyd etmişdir ki, birinci və kassasiya instansiya məhkəmələri maddi hüquq normalarını düzgün təfsir və tətbiq etməmişlər.

Hüquq

I. 25 dekabr 2002-ci il tarixli və 17 fevral 2003-cü il tarixli məhkəmə qərarlarının ləğvi ilə bağlı Konvensiyanın 6-cı maddəsinin və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin ehtimal olunan pozuntusu

11. Ərizəçi bildirirdi ki, Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyası 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan, onun xeyrinə çıxarılmış Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi

onun məhkəmə və əmlakdan maneəsiz istifadə hüququnu pozmuşdur. Avropa Məhkəməsinin qənaətinə görə hazırkı işə tətbiq edilən hissədə hazırkı şikayətə Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinə və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinə əsasən baxılmalıdır. Belə ki,

Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi

"Hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən ... işinin ədalətli ... araşdırılması hüququna malikdir..."

Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsi

"Hər bir fiziki və hüquqi şəxs öz mülkiyyətindən dinc istifadə hüququna malikdir. Heç kəs, cəmiyyətin maraqları naminə, qanunla və beynəlxalq hüququn ümumi prinsipləri ilə nəzərdə tutulmuş şərtlər istisna olmaqla, öz mülkiyyətindən məhrum edilə bilməz..."

A. Tərəflərin dəlilləri

12. Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti bildirirdi ki, Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti birinci və kassasiya instansiyası məhkəmələri tərəfindən buraxılmış məhkəmə səhvlərinin aradan qaldırılması məqsədi ilə 25 dekabr 2002-ci il tarixli və 17 fevral 2003-cü il tarixli məhkəmə qərarlarını ləğv etmişdir.

13. Ərizəçi bildirirdi ki, Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyası 17 fevral 2003-cü il tarixli qərardadı ilə qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi hüquqi müəyyənlik prinsipini pozmuş və qanuni əsaslarla ümid etdiyi pul vəsaitinin alması hüququndan məhrum etmişdir.

B. Avropa Məhkəməsinin qənaəti

1. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi

(a) Şikayətin qəbul olunan hesab edilməsi

14. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, şikayət Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndinin mənası baxımından əsassız deyil. Avropa Məhkəməsi həmçinin qeyd edir ki, şikayət digər əsaslara görə də qəbul oluna bilməyən deyil. Buna görə də, şikayət qəbul oluna bilən elan edilməlidir.

(b) Şikayətin mahiyyəti

15. Avropa Məhkəməsi təkrar edir ki, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi ilə təmin edilən məhkəmə araşdırılması hüququ hüququn aliliyi prinsipinin Razılığa gələn Dövlətlərin ümumi irsinin hissəsi kimi tanınmasına dair Konvensiyanın Preambulasına uyğun təfsir olunmalıdır. Hüququn aliliyinin əsas aspektlərindən biri də hüquqi müəyyənlik prinsipidir ki, sair şərtlərdən başqa məhkəmələrin qəti qərarlarının mübahisələndirilə bilinməməyini tələb edir (28 oktyabr 1999-cu il tarixli "Brumaresku Rumıniyaya qarşı" (Brumarescu v. Romania) işi üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı).

16. Sözügedən prinsipə görə tərəflərin yalnız işə yenidən baxılması və yeni qərar çıxarılması məqsədi ilə məhkəmə qərarına yenidən baxılması hüquqları yoxdur. Yuxarı instansiya məhkəmələrin qəti və icra edilməli olan qərarların ləğvi və ya onlara dəyişiklik edilməsi ilə bağlı səlahiyyətləri kobud pozuntuların aradan qaldırılması məqsədi ilə həyata keçirilməlidir. Yalnız iş üzrə iki mövqeyin mövcudluğu işə yenidən baxılması üçün əsas ola bilməz. Bu prinsipdən kənara çıxma yalnız əsaslı və təkzibedilməz hallar olduqda özünü doğruldur (bax *mutatis mutandis*, "Ryabıx Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Ryabykh v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı, 52854/99 nömrəli şikayət, &52, "Pravednaya Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Pravednaya v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 18 noyabr 2004-cü il tarixli qərarı, 69529/01 nömrəli şikayət, &25).

17. Avropa Məhkəməsi təkrar edir ki, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi hər kəsə onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən işinin məhkəmə araşdırılması hüququnu təmin edir. Beləliklə, sözügedən müddəə "məhkəmə hüququnu" özündə əks etdirir ki, məhkəməyə əlçatımlıq hüququ, yəni mülki-hüquqi məsələlərlə bağlı məhkəməyə müraciət etmək hüququ onun aspektlərindən birini təşkil edir. Lakin əgər Razılığa gələn Dövlətlərin hüquqi sistemi qanuni qüvvəyə minmiş və icra edilməli olan məhkəmə qərarını hər hansı müddətlə məhdudlaşdırılmayan protest vermək səlahiyyəti olan dövlətin vəzifəli şəxsinin protesti ilə yuxarı instansiya məhkəməsi tərəfindən ləğv edilir ki, beləliklə məhkəmə qərarlarından qeyri-müəyyən müddət ərzində protest verilir (bax, yuxarıda qeyd edilən "Ryabıx Rusiya Federasiyasına qarşı" işi üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı, &&54-56) .

18. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, 25 dekabr 2002-ci ildə Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsi ərizəçinin tələblərini təmin edərək onun xeyrinə pul vəsaiti tutmuşdur. Məhkəmə

qərarı kassasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılmış və qanuni qüvvəyə minmişdir. 23 dekabr 2004-cü il tarixdə qeyd olunan məhkəmə qərarı nəzarət qaydasında ləğv edilmişdir.

19. Avropa Məhkəməsi təkrar edir ki, məhkəmə Rusiya Federasiyasına qarşı bir çox işlərdə ərizəçilərin Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi ilə təmin edilən məhkəmə hüquqlarının pozuntusunu müəyyən etmişdir. Belə ki, qanuni qüvvəyə minmiş və icra edilməli olan məhkəmə qərarları sonradan dövlətin vəzifəli şəxsinin protesti və ya məhkəmə araşdırılması tərəfinin şikayəti əsasında yuxarı instansiya məhkəməsi tərəfindən ləğv edilmişdir, xüsusən də hazırkı işdə olduğu kimi ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış məhkəmə qərarının qüvvəyə mindiyi tarixdən nəzarət icraatının açıldığı vaxtadək xeyli müddət keçmişdir (bax, "Roseltrans QSC Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Roseltrans v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 21 iyul 2005-ci il tarixli qərarı, 60974/00 nömrəli şikayət, &27-28, "Volkova Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Volkova v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 5 aprel 2005-ci il tarixli qərarı, 48758/99 nömrəli şikayət, &34-36, yuxarıda qeyd edilən "Ryabix Rusiya Federasiyasına qarşı" işi üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı, &51-56, "Borşevskiy Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Borshchevskiy v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 21 sentyabr 2006-cı il tarixli qərarı, 14853/03 nömrəli şikayət, &46-48 və "Nelyubin Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Nelyubin v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 2 noyabr 2006-cı il tarixli qərarı, 14502/04 nömrəli şikayət, &28-30). Göstərilənlərdən əlavə, "Kot Rusiya Federasiyasına qarşı" işi üzrə qərarında Avropa Məhkəməsi aşağıdakıları qeyd etmişdir:

"Qaçılmazdır ki, mülki iş üzrə araşdırmalar zamanı maddi hüquq normasının tətbiqi ilə bağlı tərəflərin fərqli mövqeləri olur. Məhkəmələrin vəzifəsi araşdırmanın düzgünlüyünü və çəkişməsini təmin etməklə tərəflərin dəlillərinə baxıb, verilmiş tələblər üzrə qərar çıxarmaqdır. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, nəzarət şikayəti verilməmişdən əvvəl ərizəçinin işi ... mahiyyəti üzrə birinci və kassasiya instansiyası məhkəmələrində baxılmışdır. Məhkəmələrin səlahiyyətlərindən kənara çıxması və ya araşdırma zamanı kobud prosessual hüquq pozuntularına yol verilməsinə dair hər hansı ərizə daxil olmamışdır. Vilayət məhkəməsinin Rəyasət heyətinin birinci və kassasiya instansiyası məhkəmələrinin qərarları ilə razılaşmamağı faktı özü-özlüyündə qəti və məcburi hüquqi qüvvəyə malik olan məhkəmə qərarının ləğvi və iş üzrə icraatın təzələnməsi üçün əsas ola bilməz (18 yanvar 2007-ci il, 20887/03, &29)".

20. Təqdim olunmuş iş materiallarını öyrənərək, Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti məhkəməni hazırkı iş

üzrə başqa nəticəyə gəlmək üçün inandıran bir dənə belə olsun fakt və dəlil verə bilmədi. Belə olan halda, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, nəzarət qaydasında Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan qanuni qüvvəyə minmiş Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi ilə bağlı ərizəçilərin Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin pozuntusu baş vermişdir.

2. Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsi

(a) Şikayətin qəbul olunan hesab edilməsi

21. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin pozulmasına dair ərizəçinin şikayəti Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndinin mənası baxımından əsassız deyil. Avropa Məhkəməsi həmçinin qeyd edir ki, şikayət digər əsaslara görə də qəbul oluna bilməyən deyil. Buna görə də, şikayət qəbul oluna bilən elan edilməlidir.

(b) Şikayətin mahiyyəti

22. Avropa Məhkəməsi təkrar edir ki, Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin mənasına görə şəxsin xeyrinə çıxarılmış qanuni qüvvəyə minmiş və mütləq icra edilməli olan məhkəmə qərarı ilə təsdiqlənən borcun mövcudluğu şəxsin "əmlakını" təşkil edir. Bu kimi məhkəmə qərarının ləğv edilməsi ərizəçinin öz əmlakından maneəsiz istifadə etməsinə müdaxilə hesab edilir (bax, digərləri ilə yanaşı "Androsov Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Androsov v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 6 oktyabr 2005-ci il tarixli qərarı, 63973/00 nömrəli şikayət, &69).

23. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan ərizəçinin xeyrinə pul vəsaitinin tutulması barədə 25 dekabr 2002-ci il tarixli qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsi nəzarət qaydasında 23 dekabr 2004-cü il tarixdə ləğv edilmişdir. Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti ərizəçinin işinə təkrar baxaraq onun iddia tələblərini rədd etmişdir. Beləliklə, ərizəçi təqsiri olmadan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin qərarı ilə xeyrinə qət edilmiş pul vəsaitini almaq imkanından məhrum edilmişdir. İcra edilməli olan məhkəmə qərarının ləğv edilməsi ərizəçinin qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarının icra edilməsi ümidlərini pozmuş və o, qanuni əsaslarla xeyrinə tutulmuş pul vəsaitinin alınması

imkanından məhrum edilmişdir. Qeyd edilən halları nəzərə alaraq, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, nəzarət qaydasında qanuni qüvvəyə minmiş Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi ərizəçinin üzərinə artıq yük qoymuş və buna görə də Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin tələblərinə uyğunsuzluq təşkil edir. Beləliklə, həmin maddənin pozuntusu baş vermişdir.

II. 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılan 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarının icra edilməməsi ilə bağlı Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin ehtimal olunan pozuntusu.

24. Ərizəçi 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılan 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarının icra edilməməsi ilə bağlı şikayət etmişdir. Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, həmin şikayətə Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinə və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinə əsasən baxılmalıdır. Müvafiq müddəalar yuxarıda göstərilmişdir.

A. Tərəflərin dəlilləri

25. Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti bildirirdi ki, 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılan 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarı nəzarət qaydasında ləğv edildiyi üçün icra edilə bilməzdi.

26. Ərizəçi öz şikayətini təsdiq etmişdir.

B. Avropa Məhkəməsinin qənaəti

1. Şikayətin qəbul olunan hesab edilməsi

27. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, ərizəçinin şikayəti Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndinin mənası baxımından əsassız deyil. Avropa Məhkəməsi həmçinin qeyd edir ki, şikayət digər əsaslara görə də qəbul oluna bilməyən deyil. Beləliklə, şikayət qəbul oluna bilən elan edilməlidir.

2. Şikayətin mahiyyəti

28. Həmin işin hallarına qayıdaraq, Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, 25 dekabr 2002-ci il tarixdə ərizəçinin xeyrinə Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyindən pul vəsaitinin tutulması barədə məhkəmə qərarı

çıxarılmışdır. 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarı kassasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılmış və həmin gün qanuni qüvvəyə minmişdir. Həmin vaxtdan borclu olan dövlət hakimiyyəti orqanı məhkəmə qərarını icra etməli idi. İcra icraatı başlanılmışdır, Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi məhkəmə qərarı ilə qət edilmiş məbləğin bir hissəsini 2004-cü ilin avqust ayında ödəmişdir. 23 dekabr 2004-cü il tarixdə Saxa (Yakutiya) Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti 25 dekabr 2002-ci il tarixli və 17 fevral 2003-cü il tarixli məhkəmə qərarlarını ləğv edərək, ərizəçinin iddia tələblərini rədd etmişdir.

29. Beləliklə, ən azından 17 fevral 2003-cü il tarixdən 23 dekabr 2004-cü il tarixədək olan müddət ərzində 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarının məcburi hüquqi qüvvəsi var idi ki, dövlət hakimiyyəti orqanı onun tələblərini icra etməli idi ("Velskaya Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Velskaya v. Russia) üzrə Avropa Məhkəməsinin 5 oktyabr 2006-cı il tarixli qərarı, 21769/03 nömrəli şikayət, &18).

30. Rusiya Federasiyası hakimiyyəti icra olunmamağının yeganə səbəbi kimi 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarı ilə bağlı nəzarət icraatının başlanılmasına istinad etmişlər. Bununla əlaqədar Avropa Məhkəməsi təkrar edir ki, məhkəmə az müddət əvvəl Rusiya Federasiyası hakimiyyətinin "Suxobokov Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Sukhobokov v. Russia) (13 aprel 2006-cı il tarixli qərar, 75470/01 nömrəli şikayət) üzrə eyni dəliliyə baxaraq rədd etmişdir. Belə ki, Avropa Məhkəməsi qeyd etmişdir: "hüquqi müəyyənlik prinsipi və ərizəçinin məhkəmə hüququna ilə uyğun gəlməyən qaydada məhkəmə qərarının ləğvi məhkəmə qərarının icra edilməməsinə haqq qazandıran əsas ola bilməz" (bax, yuxarıda qeyd edilən "Suxobokov Rusiya Federasiyasına qarşı", &26 və "Velskaya Rusiya Federasiyasına qarşı", &19-21, işləri üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarları).

31. İş materiallarını öyrənib və hazırkı qərarının 20 və 33-cü paraqraflarındakı qənaətləri nəzərə alaraq, Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, Rusiya Federasiyası hakimiyyəti məhkəməni hazırkı iş üzrə başqa nəticəyə gəlmək üçün inandıran bir dənə belə olsun fakt və dəlil təqdim edə bilməmişdir. Rusiya Federasiyası hakimiyyəti 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılan 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarının icra edilməməsinin digər əsaslarını göstərə bilməmişdir. Hazırkı məsələ ("Burdov Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Burdov v. Russia), 59498/00 nömrəli şikayət üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı; "Poznaxirina Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Poznakhirina v. Russia), 25964/02 nömrəli şikayət üzrə Avropa

Məhkəməsinin 24 fevral 2005-ci il tarixli qərarı və "Vasserman Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Wasserman v. Russia), 15021/02 nömrəli şikayət üzrə Avropa Məhkəməsinin 18 noyabr 2004-cü il tarixli qərarı) üzrə özünün presedent təcrübəsini nəzərə alaraq, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış məhkəmə qərarını icra etməməklə, Rusiya Federasiyası hakimiyyəti onun məhkəmə hüququnu pozmuşdur və onu qanuni əsaslarla ona məxsus olan pul vəsaitini almaq imkanından məhrum etmişdir.

32. Beləliklə, Avropa Məhkəməsi belə qənaətə gəlir ki, Saxa (Yakutiya) Respublikasının Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin icra edilməməsi ilə əlaqədar hazırkı iş üzrə Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin pozuntusu baş vermişdir.

III. Konvensiyanın 41-ci maddəsinin tətbiqi

33. Konvensiyanın 41-ci maddəsində nəzərdə tutulub:

«Əgər Avropa Məhkəməsi Konvensiyanın və ona dair Protokolların müddəalarının pozulduğunu elan edirsə, lakin Razılığa gələn Yüksək Tərəfin daxili hüququnun yalnız bu pozuntunun nəticələrinin qismən aradan qaldırılmasına imkan verdiyini müəyyən edirsə, Avropa Məhkəməsi zəruri halda, zərərçəkən tərəfə əvəzin ədalətli ödənilməsini təyin edir».

A. Zərər

34. Ərizəçi ona vurulmuş maddi zərərə görə 129.796 rubl tələb etmişdir, ondan 77.540 rubl milli hakimiyyət tərəfindən ona ödənilməyən, 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarı ilə qət edilən 77.540 rubl hissəsi təşkil edir, 52.256 rubl isə Rusiya Federasiyasının Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi nəzərə alınmaqla məhkəmə qərarı ilə qət olunmuş məbləğin ödənilməyən hissəsinə hesablanan başqasının vəsaitindən istifadəyə görə faiz təşkil edir. Ərizəçi həmçinin məbləğini dəqiqləşdirmədən inflyasiya nəticəsində ona dəymiş zərərin, ödəniş sənədi ilə ona köçürülən 9.000 rublun indeksasiyasını tələb etmişdir. Ərizəçi həmçinin mənəvi zərərə görə 50.000 rubl kompensasiya tələb etmişdir.

35. Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti hesab edirlər ki, ərizəçinin tələb etdiyi maddi zərərlə güman edilən pozuntu arasında səbəbli əlaqə yoxdur. Mənəvi zərərin kompensasiyası tələbi ilə bağlı Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti qeyd etmişdir, o ağlabatandır.

36. Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, nəzarət qaydasında qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarının ləğvi nəticəsində ərizəçiyə məhkəmə qərarı ilə tam məbləğin ödənilməsi ilə bağlı Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin və Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin pozuntusu müəyyən etmişdir. Avropa Məhkəməsi qeyd etmişdir ki, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin pozuntusunun nəticələrinin aradan qaldırılması formalarından əlverişlisi ərizəçi üçün elə bir şəraitin yaradılmasıdır ki, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin pozuntusu baş verməyəydi ərizəçi hansı şəraitdə ola bilərdi ("Pyersak Belçikaya qarşı (Konvensiyanın 50-ci maddəsi)" (Piersack v. Belgium (Article 50) işi üzrə Avropa Məhkəməsinin 26 oktyabr 1984-cü il tarixli qərarı, Series A no 85, p. 16, &12 və *mutatis mutandis*, "Gençel Türkiyəyə qarşı" (Gençel v. Turkey) işi üzrə Avropa Məhkəməsinin 23 oktyabr 2003-cü il tarixli qərarı, 53431/99 nömrəli şikayət, &27). Konvensiyanın müəyyən edilmiş pozuntularının xarakterini nəzərə alaraq Avropa Məhkəməsi belə qənaətə gəlir ki, hazırkı işdə də həmin prinsip tətbiq oluna bilər (müqayisə üçün bax, "Poznaxirina Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Poznaxirina v. Russia), 25964/02 nömrəli şikayət üzrə Avropa Məhkəməsinin 24 fevral 2005-ci il tarixli qərarı, &33; və yuxarıda qeyd olunan "Suxobokov Rusiya Federasiyasına qarşı" işi üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı, &34). Ərizəçiyə Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsi əsasında gözlədiyi pul vəsaitinin alınmasında maneələr törədilmişdir. Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən qanuni qüvvəyə minmiş 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarı əsasında 14 avqust 2004-cü il tarixdə ödənilmiş məbləği nəzərə alaraq, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti 17 fevral 2003-cü il tarixdə dəyişdirilmədən saxlanılan 25 dekabr 2002-ci il tarixli məhkəmə qərarının icra edilməyən hissəsini, yəni 77.540 rubl ərizəçiyə ödəməlidir.

37. Avropa Məhkəməsi həmçinin təkrar edir ki, ödəmənin məbləğini azalda bilən, məhkəmə qərarının uzun müddət icra edilməməsi kimi müxtəlif halları qeyd etmədən kompensasiyanın adekvatlığı sıfıra ("yox"a) bərabər ola bilərdi ("Qizzatova Rusiya Federasiyasına qarşı" işi (Gizzatova v. Russia), 5124/03 nömrəli şikayət üzrə Avropa Məhkəməsinin 13 yanvar 2005-ci il tarixli qərarı, &28; "Metaksas Yunanıstana qarşı" işi (Metaxas v. Greece), 8415/02 nömrəli şikayət üzrə Avropa Məhkəməsinin 27 may 2004-cü il tarixli qərarı, &36). İcraatındakı iş materiallarını nəzərə alaraq, həmçinin o faktı ki, Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti kompensasiya məbləğinin ərizəçi tərəfindən hesablanması metodunu mübahisələndirməmişdir, Avropa Məhkəməsi ərizəçinin xeyrinə 52.256 rubl maddi zərərin əvəzi tutur, həmçinin həmin məbləğdən tutula bilən istənilən vergiləri.

38. İnflyasiya nəticəsində vurulmuş zərərin əvəzinin ödənilməsinə gəldikdə, Avropa Məhkəməsi qeyd edir ki, ərizəçi müvafiq zərərin məbləğini və həmin zərərin hesablanması qaydasını göstərməmişdir. Ərizəçi yaşadığı yerdə, qeyd edilən vaxtda inflyasiyanın səviyyəsini təsdiq edən hər-hansı sənəd təqdim etməmişdir. Beləliklə, Avropa Məhkəməsi ərizəçinin qeyd edilən tələbini təmin etmədən saxlayır. Ərizəçinin 9.000 rublun indeksasiyası ilə bağlı tələbinə gəldikdə, Avropa Məhkəməsi müəyyən edilmiş pozuntularla və tələb olunan maddi zərər arasında səbəbli əlaqəni görmür; belə olan halda o, həmin tələbi təmin etmədən saxlayır.

39. Bundan başqa, Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, Saxa (Yakutiya) Respublikasının Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin icra edilməməsi ilə əlaqədar mənəvi əzab və ..... çəkmişdir. Ədalətlik prinsipinə əsaslanaraq, Avropa Məhkəməsi mənəvi zərərin əvəzi kimi ərizəçiyə həmin məbləğdən tutula bilən istənilən vergilər daxil olmaqla 1.500 avro kəsir.

B. Məhkəmə məsrəfləri və xərcləri

40. Ərizəçi Rusiya Federasiyasının məhkəmələrində və Avropa Məhkəməsində çəkdiyi məhkəmə xərclərini tələb etməmişdir.

41. Avropa Məhkəməsi buna müvafiq olaraq bu əsasla kompensasiya kəsmir.

C. Ödənişlərin gecikdirilməsi halında faiz dərəcəsi

42. Avropa Məhkəməsi hesab edir ki, ödənişlər gecikdirildikdə Avropa mərkəzi bankının istiqrazları üzrə illik faiz həddi üstəgəl üç faiz miqdarında faiz dərəcəsi müəyyən olunmalıdır.

Göstərilənlərə əsasən Məhkəmə yekdilliklə:

- 1) Saxa (Yakutiya) Respublikasının Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin icra edilməməsi, habelə onun nəzarət qaydasında sonradan ləğv edilməsi ilə bağlı ərizəçinin şikayətini qəbul oluna bilən, digər şikayətlərini isə qəbul olunmayan elan etdi;
- 2) Saxa (Yakutiya) Respublikasının Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə

qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsi ilə bağlı Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin pozuntusunun olmasını qət etdi;

3) Saxa (Yakutiya) Respublikasının Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 17 fevral 2003-cü il tarixli qərarı ilə qüvvədə saxlanılan Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsinin icra edilməməsi ilə bağlı Konvensiyaya 1 nömrəli Protokolun 1-ci maddəsinin pozuntusunun olmasını qət etdi,

4) qət etdi:

(a) Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq cavabdeh-dövlət Qərarın qüvvəyə mindiyi gündən üç ay müddətində ərizəçiyə 14 avqust 2004-cü il tarixdə ödənilmiş hissəsini çıxmaqla Saxa (Yakutiya) Respublikasının Mirninskiy rayon məhkəməsinin 25 dekabr 2002-ci il tarixli qətnaməsi ilə xeyrinə tutulmuş məbləğ ödənilsin;

(b) Rusiya Federasiyasının hakimiyyəti hazırkı qərar qüvvəyə minyi gündən üç ay ərzində Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq Rusiya Federasiyası rublunun ödənildiyi gün məzənnəsinə uyğuna olaraq ərizəçiyə aşağıdakı məbləğləri ödəməlidir:

(i) 52.256 rubl (əlli iki min iki yüz əlli altı rubl) maddi zərər əvəzi;

(ii) 1.500 avro (bir min beş yüz avro) mənəvi zərər əvəzi;

(iii) kəsilmiş bütün pul vəsaitlərinə hesablanıla bilən istənilən vergiləri;

(c) yuxarıda göstərilən üç aylıq müddət keçdikdən sonra ödənilənədək ödənişlər Avropa mərkəzi bankının istiqrazları üzrə illik faiz həddi üstəgəl üç faiz miqdarında faiz dərəcəsi ilə aparılmalıdır;

4) ədalətli kompensasiya haqqında ərizəçinin digər tələblərini rədd etdi.

İngilis dilində tərtib olunub və Məhkəmə Reqlamentinin 77-ci qaydasının 2 və 3-cü bəndlərinə uyğun olaraq Qərar haqqında xəbərnəmə yazılı şəkildə 27 sentyabr 2007-ci ildə göndərilib.

Syören Nilsen

Xristos Rozakis

Məhkəmə Seksiyasının katibi

Məhkəmə Palatasının Sədri